

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Maj

Årgang 77 . Nr. 5

1992

Ludvig Holberg i sit arbejdsværelse på Tersløsegaard, tegnet af Wilhelm Marstrand.

Se artiklen side 72.

MALERIER AF

GEORG BASELITZ
JÖRG IMMENDORFF
PER KIRKEBY
MARKUS LÜPERTZ
A. R. PENCK

3. APRIL - 30. MAJ 1992

RAUSCHENBERG

GALLERI FAURSCHOU

ST.STRANDSTRÆDE 21 · DK 1255 KØBENHAVN K.
TELEFON 45 33 91 41 31 · TELEFAX 45 33 91 11 86
ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG 11-18 · LØRDAG 11-14

Ny fundats for Stiftelsen Sorø Akademi

Den ny fundats er trådt i kraft fra 1. januar 1992.

Stiftelsens hovedformål er at drive Sorø Akademi's Skole samt at varetage Stiftelsens forpligtelser som ejer af Sorø kirke og de dertil hørende to kirkegårde.

I forbindelse hermed påhviler det stiftelsen

- at drive Akademihaven, idrætsanlægget og Sorø Akademi's Bibliotek m.v.
- at vedligeholde og bevare Stiftelsens fredede og bevaringsværdige bygninger, herunder bygninger til eller forbeholdt særlige formål.
- at sikre helheden af Akademihaven og de omgivende naturområder m.v.
- at bevare godset som en samlet ejendom og som et led i det omgivende miljø, og
- at værne om stedets særpræg og om de historiske og kulturelle minder.

Stiftelsen kan for at fremme disse formål yde støtte til institutioner og foreninger m.v.

Som hidtil kan stiftelsen beslutte at lade skolen overgå til privat drift med statstilskud. Som noget nyt kan Stiftelsen i stedet beslutte at lade skolen drive som amtskommunalt gymnasium.

Bestyrelsen er *forstærket* med praktisk erhvervsmæssig erfaring og *frigjort* fra staten bl.a. derved, at Stiftelsens indtægter og udgifter ikke længere skal godkendes på finansloven.

Eventuelle *donationer* til Stiftelsen vil derfor alene komme Institutionen Sorø Akademi til gode - og ikke statskassen.

Bestyrelsen er *uafhængig*, d.v.s. den udpeger selv sine medlemmer og er alene ansvarlig overfor fondsmyndigheden.

Bestyrelsen sigter på en enhedsledelse af hele erhvervsvirksomheden.

Med den sammensætning, bestyrelsen nu har fået og med udvidelse af fra 2 til 4 medlemmer (foruden skolens rektor som født medlem), er bestyrelsen meget stærkt rustet til at varetage Stiftelsens både skolemæssige, kulturelle og økonomiske interesser og ansvar.

Erling Kristensen

Sorø, den 6. april 1992.

Fundatsens fulde ordlyd bringes på side 73-74.

Kommentar til Thyge Winther-Jensens rustale

Det var med stor glæde, jeg læste universitetslektor dr. phil. *Thyge Winther-Jensens* smukke og kloge tale ved rusfesten for årgang 1991, selv om de senere begivenheder kom til at danne et noget besynderligt relief til begrebet »dannelse«.

Men jeg har blot en lille kommentar til et enkelt punkt i talen, hvori taleren beklager, at kendskabet til omegnen aldrig blev uddybet ved »cykelture eller ekskursions« *sammen med lærerne*. Det kan jeg godt forstå må have været et savn i Winther-Jensens tid i begyndelsen af halvtred-

serne. Men i retfærdighedens interesse må jeg lige nævne, at jeg sidst i tyverne oplevede et par dejlige klassecykelture i omegnen under ledelse af lektor *Frimodt (Ridderen)* - en af dem f.eks. til Tadsø Mølle - Tystrup Bavelse søerne og omegn. Som en fortrinlig dansklærer viste han sig også som en storartet guide på dette gebet med sine grundige og dybdegående forklaringer omkring egnene og landskabet, vi kørte igennem. Thyge Winther-Jensens omtale af savnet desangående gav mig anledning til at sende lektor *Frimodt* mine taknemligste tanker, der hermed er udtrykt!

Viggo Jæhningen Mikkelsen.

Rejse til Levanger

Af Kurt Bresson (S 45)

80 km. nord for Trondheim, Nidaros, ligger ved fjorden en lille by, Levanger. Den optræder allerede i de islandske sager. Her omkring var det Gunløg Ormstunge(?) fik sit ben hugget af så han måtte støtte stumpen på en træstub før han segnede.

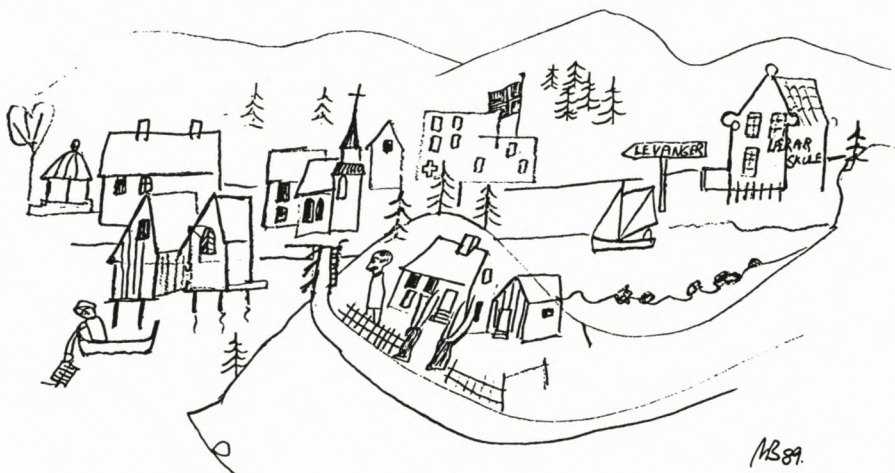
Siden førte denne by en stille tilværelse som handelsstad og senere skoleby. Den blev derfor, overset under 2. verdenskrig da tyskerne bombarderede kystbyerne i Norge i 1940. Til denne by kom jeg engang som ung og her mødte jeg en mand, der var viis og beskeden, han havde hvad grækerne kaldte sofrosynæ. For en ung var dette møde en befriende modsætning til de grovheder vi oplevede under skolegangen, at møde et menneske til godt eksempel, mild i væremåde stærk i sagen.

Han havde ingen original livsfilosofi, men var bestandig en analyserende ånd, der søgte, som en Sokrates, hellere at stille spørgsmål end forlange svar – en positiv holdning.

I sin ungdom havde han været på dansk højskole omkring år 1900 og her mødt denne skole i sin bedste tradition i generationen (Appel, Schrøder, Arnfred) efter salig Grundtvig. Denne oplysningsvirksomhed, som han her lærte at kende, førte

han selv videre i sin egen skole i nærheden af Levanger. Højt op i alderdommen var han aktiv og søgende efter nye tanker. En af dem, der netop var kommet frem på den tid, hvor jeg traf Martin Sivertsen, var den gyldne forståelse af etologiens betydning, adfærdslære. Hvad styrer vor adfærd? Er det uafvendeligt arvesyndet og en straffende gud (men alligevel barmhjertig-?) eller er vi gennem årmillioner-

ne programmeret til en social adfærd (med visse genfejl) med overlevelsemønstre som pardannede flokdyr. Sagt med Kropotkin: for »mutual aid«, gensidig hjælp, imodsætning til Darwins kamp-teorier.

Indstillingen, at man skal lytte, var den gamle levende viismands måde at præge sine unge på, lytte og spørge – måske forstå, vende sig bort fra destruktive kræfter og primitive magtmennesker med ordene: Her kan jeg intet udrette i tro på at det gode vil overvinde – selv om det vil tage tid. Det kan være en god ballast for en ung mand at få med som bagage i livet. En af de grove, negative eksistenser, som netop under 2. verdenskrig boede i Levanger var gestapoagenten Henry Rinnan, der i en villakælder torturerede fangne heimefrontskæmpere, så skrigene hørtes over hele byen. Samfundet hævnede sig efter krigen, han og andre med Quisling forrest dømtes til døden. Man kan forstå reaktionen, men ikke acceptere denne strafform alligevel. Det kan have været større straf at blive dømt til livet med den daglige indre konfrontation af fortidens gerninger. Skal man straffe?

Nogle kilometer nord for Levanger ligger Stiklestad. I året 1028 (eller 30) kom en håndfuld mænd ned fra fjeldene ind mod Sverige, Kjølén. De passede grænsestationen Sul som stadig er toldstation af navn og begav sig mod Trøndelag officielt for at udbrede Kristendommen blandt de seje Trøndere, der ellers havde det udemærket med Tor, Odin, Frøy og

Freja rundt om ved gudehovene, som man endnu kan opsøge, fx. Mæhre. Hvis de ikke vil med det gode skal jeg banke det ind i skallen på dem, sagde Olav Digre, en pyknisk prop. Men han blev spiddet af Tore Hund og døde på stedet. Derpå fik præsterne i Nidaros travlt. Her var chancen, de gjorde Olav til helgen. I løbet af forbløffende kort tid var stemningen vendt, et psykologisk mesterstykke, som sidder i endnu i vore dage 1000 år efter. Først valfartede man, bad og blev helbredt. Senere gik kraften ud af ballonen, nu har man rekonstrueret hændelsesforløbet i et rørstrømsk vikingespil, hvor tusinder lader sig underholde af gedigen historieforskning. Katolikker scorer nogle points endnu. Den nøgterne historiefortolkning er uromantisk som antydet og uafhængig af religiøse anfægtelser. Rejser vi mod syd nær Trondheim og ser ud over den blanke fjord med blånende fjeld i baggrunden får vi øje på Munkholmen, en ø med en fæstning, et fængsel. Her blev Griffenfeldt, Peder Schumacher, lukket ind i 17 år. Hvad havde han da gjort, Rigets mester, statsminister og storfinans geni, selvbevidst greve til Brattingsborg på Samsø, korrump – men hvem var ikke det dengang (også)? Hvordan sidder man i fængsel i 17 år fra at have været superaktiv til sløv passivitet bevogtet af en grov primitiv kasket. Ja – Leonora Christine klarede de 22 år relativt uskadet, men Griffenfeldt blev nedbrudt. Det var også meningen. Han skrev sit Jammersminde på ruden hvor han så over mod Nidaros,

13eq.

med sin diamantring, sit navn. Kortere kan det ikke gøres.

Inde på fastlandet dominerede Nidarosdomen stor og tung med relikvier fra Hellig Olav, han lå der med friske røde kinder, sagde de. Kirken havde en rig, rig udsmykning som i vore dage restaureres pietetsfuldt. Det er smukt, det er fortid, det er turisme nu, kun få ærlige pilgrimme og katolske snurrepiberier. Gud er stor, – og her ikke et ord om Tordenskjold. Fra Trondheim tilbage til Levanger passerer man stationen HELL. Fjogede amerikanere stiller sig op her foran stationskiltet og lader sig fotografere. Så har de været der – netop, og tænker ikke på at det er derfra de selv kommer, de fleste. Ludvig Holbergs familie siges at være trøndere, de kom fra Hoelberget ved Skogn. Det var ikke alene bergensk som dominerede vor gode landsmænd, som hviler uden paryk i Sorø. Og Bartholomeusnattens konsekvenser var Huegenotflugten fra Frankrig hvor bla. medlemmer af Richelieufamilien havnede i unåde i disse smukke fjordlandskaber og har

endnu efterkommere her der dyrker den ædle ridehesteavl. På toget mødte jeg en mand, der hørte mit danske sprog. Endnu sad i ham bitterheden fra de 400 år, hvor dansk administration hægede og mere eller mindre, snarere, duelige præster forvist fra moderlandet talte Jesu tungemål. For nylig er denne tid endevendt af nutidshistorikere, men man tror hvad man tror man ved og vil tro, uanset hvad kendsgerningerne fortæller. Med følelser kan man ikke argumentere. Krigen mod tyskernes utrolige fremfærd var kun få år borte dengang, og dansk havresuppehjælp til de sultende nordmænd havde været livsreddende for mange. Balancen blev herved genoprettet. Selv husker jeg indsamlingen på Sorø i 2. og 3.G. Hvor vi lagde vores skærv i en papkasse. 10 Øre!

Hvor kommer Skolens alumner fra?

Der er for tiden 138 alumnepladser, hvoraf de 89 er besat med elever fra det egentlige Danmark, mens ca. en trediedel af Skolens alumner, ialt 49, kommer fra udlandet, og disse fordeler sig således i skoleåret 1991-92:

Fra Skandinavien: 2 fra Færøerne, 9 fra Grønland, 2 fra Norge og 1 fra Sverige; ialt 14.

Fra Europa: 3 fra Tyskland, 2 fra Belgien, 3 fra England, 1 fra Frankrig, 1 fra Ungarn, 1 fra Grækenland, 2 fra Schweiz, 1 fra Østrig, 1 fra Jugoslavien, 1 fra Albanien og 1 fra Luxembourg; ialt 17.

Fra Afrika: 4 fra Tanzania, 3 fra Zimbababwe, 1 fra Uganda, 1 fra Malavi, 2 fra Nigeria og 1 fra Guinea-Bissau; ialt 12.

Fra Amerika: 1 fra USA, 1 fra Costa Rica og 1 fra Panama; ialt 3.

Fra Asien og Australien: 1 fra Saudi-Arabien, 1 fra Thailand og 1 fra Australien; ialt 3.

Så der er altså gode muligheder for gensidig påvirkning både globalt og nationalt.

**Datidens charme,
nutidens boligkomfort med...**

**FROVIN dannebrogsvinduer
FROVIN palævinduer
FROVIN koblede vinduer og døre**

frovin
vinduer og døre

Ellemosevej 5 A
Ugerløse
DK-4400 Kalundborg
Tlf. 53 50 41 41
Telefax 53 50 40 21

Soranerfrokosten torsdag den 2. april 1992

»Soranersangen« - JEG VEED ET STED - galdede ud over Amagerbrogade fra restaurant Pragh og næsten overdøvede trafikstøjen, da advokat Niels-Ulrik Kopp på vegne af bestyrelsen for Soransk Samfund bød velkommen, efterfulgt af det traditionelle trefoldige leve for vores gamle skole.

En behjertet og eftertænkssom deltager havde været så fornuftig at få uddelt sangen på tryk til alle - hvorved stemningen var sat fra starten af. Som en tidligere sanger fra Andrups tid udtrykte det: »Det kunne sgu' selv ikke organist Knud Vad's berømte kor have gjort bedre«.

Kopp bragte en frisk hilsen fra soranerfrokosternes faste referent igennem mange år, Paul Rantzau på Frederiksberg Hospital, afdeling N1 - Nr. Fasanvej 57, 2000 København F.

Den medbragte »medicin til ganen« i form af en flaske Gammel Dansk livede vores gode ven gevaldigt op, og patienten bad Kopp om at viderebringe sin inderlige tak for de mange hilsener i form af brede og korte besøg, han har modtaget siden indlæggelsen.

Her har vi den rette Soranerånd - og fortsæt blot - for disse tilkendegivelser fra nær og fjern er den bedste medicin, man kan få, og så skal vi nok en dag få ham på benene igen.

Herreborg gav de 12 frokostdeltagere en briefing vedrørende det store fællesmøde af 50 års jubilarer studenter og realister 1942 i Sorø søndag den 14. juni kl. 11.00 ved Fraterbrønden.

Koordinator for realisterne Haagen Petersen, tlf. 53 52 48 26, havde fået kontakt med alle nulevende. Resultatet er foreløbig 16 tilmeldte ud af 20 mulige - og det må siges at være fint klaret - hvoraf een kommer helt fra Schweiz. 9 er døde siden 1942.

Studenternes koordinator Niels Heilmann, tlf. 42 22 48 27, kunne ligeledes rapportere om en god tilslutning. Han har det dog noget sværere, da studenterne var

opdelt i 3 afdelinger: Gammelsproglig - Nysproglig - Matematisk.

Foruden at han har tre mand til at hjælpe sig med at finde frem til adresserne spredt over den ganske jordklode, blev han kontaktet af en kendt arkitekt bosiddende i Italien og realist 1941 - der jævnfør Soraner-Bladet så gerne ville med. Selvfølgelig kunne han da det - og han kommer med flyveren et par dage før med hele sin familie.

De to »koordinatorer« har nu resolveret, at *alle realister og studenter årgang 1941, der ikke nåede at opleve 50 års dagen sidste år, er velkommen til vores arrangement.*

I dette specielle tilfælde er kontakten direkte til Niels Heilmann, Jollen 75, 3070 Snekkersten, hvorefter de vil få tilsendt et detaljeret program vedrørende besøget i kirken og den efterfølgende frokost på Hotel Postgaarden.

»Ka' vi ikke komme med - blot som tilskuere« - lød det pludselig fra een af frokostdeltagerne - »for er vejret godt, tager jeg en udflugt til Sorø med hele familien«.

Enhver gammelsoraner uanset årgang er da velkommen på egen hånd - og det bliver faktisk spændende at se resultatet.

Sig så ikke, at Soraner-Bladet ej bliver læst. Som vedkommende fra Italien udtrykker det: »Via frokostreferaterne kan vi virkelig følge med i, hvad der foregår«.

Ved kaffen bankede Niels Frederik Bundgaard pludselig på sit glas: »Nu har jeg ikke været til soranerfrokost i 14 år, så det er på tide, at jeg giver »Kage på fod« i form af en flaske Cognac.

Nostalgien kom i højsædet - og forklaringen var den, at når en alumne, der boede på Akademiet, havde fødselsdag, var det altid en tradition at købe boller med flødeskum i Colding's Konditori. Disse blev uddelt til fødselarens kontubernaler på kammeret. Eventuelle tiloversblevne flødeboller blev sat udenfor på gangen og kaldtes SKYLS. »Kage på fod« var en kirsebærvin, der blev smuglet ind i kammeret og kun blev drukket her.

Dette blev starten på historierne om

»Fatters stok« - »Mef's« og andre »snydere« expertise i at give øretæver samt benyttelsen af diverse spanskør o.s.v. Hvor var det trist, at ingen havde en båndoptager med. Klokken blev næsten 15.00, før end mødet blev hævet. Så godt som alle blev dog enige om at komme til *generalforsamling onsdag den 29. april kl. 19.30 på Hotel Imperial* - ikke blot for at genopleve »Kage på fod« i form af en snaps, men især for at kunne lytte til oplysnin-

gerne om Akademiets fremtid, der imødeses med spænding.

Deltagere: Knud Hauerslev 23 - Badstue Jacobsen 24 - Dan Fink 27 - Gunner Holm-Petersen 31 - Jørgen Tholl 33 - Helge Andersen 35 - Niels Frederik Bundgaard 39 - Birger Mitens 41 - Alex Herreborg 42 - Carl C. Hansson 51 - Niels-Ulrik Kopp 58 - Poul Andersen 60.
Alex Herreborg, Gilleje.

Hvem mon har skrevet denne uhyggelige historie?

Niels Dragon

Der tjente en Karl paa Frederiks Hospital, som var særdeles yndet af Lægerne og af de unge chirurgiske Kandidater, da han fortræffelig forstod at gaa dem tilhaande ved Obductioner og Scheletteringer. I det første Aar, han var der, havde han været den flittigste Karl af Verden: han lo og sang altid, selv ved de modbydeligste og for Mange rædselsfulde Arbejder med de til Schelettering bestemte Lig, som han ofte ganske alene måtte syle med om Natten. Han var hverken overtroisk eller frygtsom, og hvergang der forefaldt noget-somhelst Arbejde, som de andre Hospitalskarle ikke havde Mod til, hed det altid: hvor er Niels Dragon? han er ikke bange for Satan selv. Han havde været Soldat, var endnu kun tredive Aar gammel og en udmærket smuk Karl, der gjorde megen lykke hos Kjønnen. I dette Kapitel havde han Ord for at være en Slags Don Juan i en lavere Sphære; dog herfor blev han ikke bedømt meget strengt af de unge Chirurger. Med Eet blev Karlen tungsindig og syntes at lide af Samvittighedsskrupler. Hans allerbedste Ven paa Hospitalet, den høje Fyrbøder, havde hængt sig. Fyrbøderens Bryllup havde været bestemt for tre Dage siden; men Aftenen før Brylluppet havde han truffet sin Brud i den uimodstaaelige Niels Dragons Arme. Den fortvivlede Fyrbøder havde kun hvisket sin troløse Brud nogle Ord i Øret og øjeblikkelig forladt dem.

Den tredje Nat efter Fyrbøderens Selvmord stod Niels Dragon alene i det store Hospitalskøkken og fyrede, i den afdøde Fyrbøders Sted, under en uhyre stor Kjedel med lukket Låg, hvis Brug vel var ham bekjendt, men som han aldrig før havde følt nogen Betænkelighed ved at syle med. Han havde Befaling til at bringe den i Kog og lade den koge en hel Time. Samme Aften havde han haft en alvorlig Scene med den ulykkelige Fyrbøders Trolovede, som han havde lovet at ægte; men med Gru havde hun fortalt ham, hvad hendes Brudgom havde hvisket hende i Øret, da han gik bort og tog sig saa skrækkeligt af Dage: »Inden tre Nætter« - havde han sagt - »skal jeg hente din Forfører og slæbe ham med mig for Guds Domstol!«

De tre Nætter var nu næsten forbi. Klokken var over halvtolv, og det havde omtrent været ved Midnat, Fyrbøderen havde sagt disse Ord, umiddelbart før han fuldførte Selvmordet. Den Hospitalslæge, som havde sat Niels Dragon til at passe Kjedelen, kjendte intet til hans sidste »galante Eventyr« og dets uhyggelige Følger. Han var en lidenskabelig Dyrker af sin Videnskab og bekymrede sig ikke om Andet. Kort før Midnat stod han i Schelettersalen, tæt ved Køkkenet, med de unge Kandidater og foretog sig nogle Tilberedelser til hvad der skulde foretages. Da hørte Lægen et usædvanligt Bulder i Køkkenet og aabnede sagte Døren. Den halve Del af Køkkenet var bælgmørkt; men

Pladsen lige ud for Ildstedet var skarpt oplyst af det store Baal paa Skorstenen under den uhyre Kjedel. Niels Dragon stod i denne Lysning med dødblegt Ansigt og stift opspilede Øine og stirrede mod Ildstedet. »Er du gal, Menneske! hvad fattes dig?« spurgte Lægen, uden at bemærke, hvad der var skeet.

»Jeg kommer! jeg kommer!« - stammede Karlen med fordrejet Ansigt, og Haarene havde reist sig paa hans Hoved - »jeg bliver fordømt i denne Time - jeg veed det - see kun ikke saa forfærdelig paa mig!«

Nu saa først Lægen, at Laaget under Kogningen var sprunget af Kjedelen - og det Lig, der skulde scheletteres, var kommet tilsyne. Det var den hængte Fyrbøders Lig, som Kandidaterne hemmelig havde tilegnet sig, og som man havde ladet Niels Dragon koge, uden at sige ham hvem det var eller kjende hans Forhold til den Døde. Man havde maattet knuge Kadaveret krumbøiet ned i Kjedelen for dets usædvanlige Høide. Det havde ved Udvidelsen rettet sig og sprængt Laaget. Med sit kogte græsselige Dødningeansigt var den ulykkelige Fyrbøders Hoved sprunget helt op af Kjedelen; det var stærkt oplyst af Flammen og syntes at stirre paa den troløse Ven med de aabne, udvidede Øine.

I det Øieblik, Lægen saa Dette, styrtede Niels Dragon med et skrig om paa Stengulvet og var død. Ved Obductionen af hans Lig fandt Lægerne, at hans Hjerte var sprængt af en pludselig Blod-Sammenstrømning, som hos mennesker, der dør af Skræk. Foreneligheden deraf med hans bekendte Mod og Dristighed blev dem først af psykologiske Grunde forklarlig, da de siden erfarede hans Forhold til den ulykkelige Fyrbøder og det Sammenstød af Omstændigheder, som havde fremkaldt hans sidste mærkelige Situation, ligeoverfor den Dødes skrækelige Ansigt og netop ved Udløbet af den Tid, inden hvilken den Døde havde lovet at føre ham for den evige Dommer. Man holdt længe den hele Historie hemmelig, for ikke at forarge Nogen ved den Benyt-

telse af Fyrbøderens Lig, som var hans Frænder ubekjendt, men som var et Ran i Videnskabens Tjeneste, der saa tidt finder Sted, hvor Anatomien dyrkes med Iver.

Bernhard Severin Ingemann.

Jysk batøk

Kr. Himmelfartsdag, i år den 28. maj, afholder jyske soranere traditionen tro batøk.

Årets skovtur går til *Jørn Simonsen*, der bor Sellerup Strandvej 61, 7080 Børkop.

Deltagerne medbringer selv madkurv, hvorimod foreningen leverer diverse drikkevarer. Som sædvanligt er også øboerne velkomne.

Tilmelding bedes foretaget til:
*Jørn Simonsen, tlf. 75 86 76 10, eller
Peter Erbs, tlf. 75 51 86 22.*

B. S. Ingemann og Grønland

Allerede i mine drengear på Færøerne havde jeg stiftet bekendtskab med Ingemanns digtning og i mine skoleår i Sorø været fascineret af historien om, at en lille ø i Sorø sø havde navnet Ingemanns ø, thi her havde han haft sit digterpaulun.

At jeg også i Grønland skulle støde på Ingemanns digtning, ville jeg have forsvoret, men ikke desto mindre var det tilfældet.

En dag, jeg besøgte min gode ven, den kendte grønlandske præst og maler Peter Rosing, henlede han min opmærksomhed på Ingemanns fortælling: »Kunuk og Naja«, hvor man hører om kristendommens møde med hedenskaben i Discobugten.

Den poetiske stemning, der hviler over den fortælling, fandt genklang hos en læge, som havde sit virke i dette miljø.

Måske mit indlæg kunne inspirere en eller anden soraner til atter at læse Ingemann, thi de omhandlede emner kunne godt have aktualitet i dag.

Litt.: B. S. Ingemann: To fortællinger: Kunuk og Naja eller Grønlænderne og den Stumme Frøken, Gyldendal 1903.

Peter Waagstein (S 31).

**Det er
det rene
fadøl...**

FAXE

Leverandør til det danske folk siden 1901

Lidt om de »knap-så-gamle«

Efter diverse indlæg må det vist være på tide med en kort fremstilling, der fra begyndelsen var ment som en omtale af vores arrangement den 17. januar, men som efterhånden i lige så høj grad må få karakter af – et forsvar!

Først må jeg svare Bjørn Brunstad ('45), at der ikke er noget at være flov over! – hvis det var indlægget *Nye Tider*, der slog hovedet på sømmet, var det bare det endelige skub til et arrangement, der har været overvejet gennem længere tid.

Der næst må jeg undskylde over for den søde Paul Rantzau, at jeg ikke var til stede ved julefrokosten (som ved så mange andre frokoster), men det skyldes simpelt hen, at jeg arbejder, og ikke har mulighed for at komme kl. 12,00. For jeg ville da gerne have drøftet mit initiativ, som ikke udsprang af noget som helst ønske om at stemple frokosterne som værende stedet, hvor de »gamle« sidder og fortæller »ka'-du-så-huske«-historier, endsiges af manglende interesse for at være sammen med mennesker, der er lidt eller meget ældre (faktisk har jeg jo været til *nogle* frokoster!); og hvis man har den opfattelse, synes jeg ærlig talt, der er blevet lagt for meget i min, mener jeg selv, harmløse opfordring til at mødes på en københavnsk café.

Når jeg tog initiativ til »Sommersko-arrangementet«, skyldes det først og fremmest: – Per Sallings beretninger om svundne soraneraftener på Det lille Apotek. – At jeg, og formodentlig en del andre med mig, som nævnt ikke ofte har mulighed for at være til stede ved frokosterne. – Og at jeg syntes, det kunne være skægt af forsøge sig med en anden form for arrangement – ikke som et »de unges alternativ til frokosterne«, men som et supplement i et andet regi.

Det lille arrangement skal ikke gøres til mere, end det var – nemlig en lille hyggelig sammenkomst, som vi håber at kunne gentage med jævne mellemrum, omend nok ikke hver måned, da de fleste (hvis man nu ellers tør sige det) yngre årgange,

undertegnede inklusive, tilsyneladende er meget travlt beskæftigede, hvad jeg også kan forstå på de temmelig mange reaktioner, jeg bagefter har fået, af karakteren: »jeg ville være kommet, men så var der altså lige... men jeg kommer helt klart næste gang!«

Vi var 6, der mødtes kl. 20,00 på Café Sommersko. Siden kom der flere til, idet vi dog aldrig blev flere end 10 – fra årg. '84 – '90.

Fra Sommersko begav vi os videre rundt i byen og sluttede på The Duke – med dans! Jeg tror godt, at jeg på alle (6 tilbageblevne)s vegne tør sige, at det var en vældig hyggelig aften, som fortjener flere efterfølgere. Vi har derfor bestemt os til at gentage succes'en

**Torsdag den 4. juni kl. 20,00
på Sommersko.**

Om aftenens videre forløb kan man intet sige, men, som vedtaget hin januar-torsdag, vil vi den første time være at finde på Sommersko i Kronprinsensgade – og de sidste på The Duke i Gothersgade!! Selv om vi sidst havde det virkelig skægt, ville det være herligt, om lidt flere ville troppe op.

Mette Birkedal '86

Ref. af resultatet

»Hallo knapt-så-gammel-soraner«!

Med Mette Birkedal i spidsen mødtes en lille flok uden for Café Sommersko i København.

Fremmødte: Mette (selvfølgelig), Jakob Birkedal Nielsen, Niels Toftegaard, Ulrik Dickow, Alan Friis, Søren Hovmann, »Fyn« og en ung dame fra årg. 90, samt undertegnede.

Snakken gik yderst hyggeligt, og selskabet, med visse undtagelser, drog den ganske by tynd. Vi afsluttede med at svinge »træbenet«, hvorefter vi alle drog hver til sit.

Vi besluttede, at gøre det om igen *den sidste torsdag i marts*, og mødes igen foran Café Sommersko i Kronprinsessegade Kl. 20,00 – hvis **du** har lyst at komme...

Trille B.M. Hagemann (S 84)

Tersløsegaards fremtid som selvstændigt museum er truet

Soranere har siden 1861 stået vagt om Tersløsegaard, som er den eneste tilbageværende af Holbergs kendte boliger. Baronnen købte Tersløsegaard i 1745 og tilbragte derefter hvert år i 9 år sine somre dér.

I sit berømte testamente fra 1747, hvori han testamenterede hele sit jordegods, Baroniet Holberg, til Sorø Akademi, gjorde han i 1748 en væsentlig tilføjelse vedrørende Tersløsegaard:

»Mit forlangende er ellers - - -, item at værelser på Tersløsegaard forundes en skikkeligen enke - - -«.

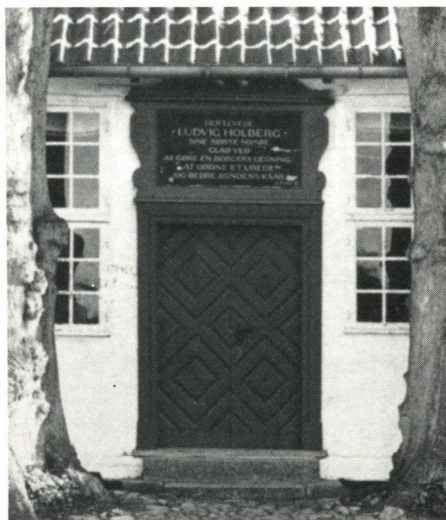
Det er disse linier, der har reddet Tersløsegaard fra udslettelse. Arvtagerne fra Baroniet Holberg var ikke særligt hensynsfulde mod Holbergs ønsker; men denne bestemmelse havde man af en eller anden grund så meget respekt for, at man ikke uden videre turde overtræde den. Gården forfaldt, markerne solgtes fra; men »Enkesædet« blev opretholdt. I 1861 var gården i en så elendig stand, at den enten måtte restaureres eller nedrives. Man bestemte sig for at sælge til nedrivning, men en så skændig gerning turde man dog ikke sætte i værk, før »Enkesædet« var nedlagt, og det skete ved en lov vedtaget af Rigsdagen. Frederik den 7. underskrev dødsdommen den 19. februar 1861.

Godsejer, hofjægermester *Johan Røbye Grüner* købte så gården sammen med 3 andre gamle soranere, og den 24. december 1861 underskrev de:

»Det af 4 Soranske Akademister oprettede Enkesæde på Tersløsegaard - - -, som det er vor Hensigt at opretholde på en Måde, der er den store og berømte Stifter værdig«.

Gården blev så restaureret, så den kunne afgive bolig - ikke alene for »Den Skikkeligen Enke«, men for flere andre.

De 4 soranske akademister døde, og Tersløsegaard forfaldt igen. Soransk Samfund påtog sig derfor i begyndelsen af dette århundrede igen restaureringsopgaven -

Hovedindgangen til Tersløsegaard.

særligt på foranledning af arkitekten, arkæologen og soraneren *C. M. Smidt*.

Med pressens velvilje lykkedes det at skabe en så stor interesse for restaureringen af Tersløsegaard, at bl.a. Det kongelige Teater og Århus Teater gav forestillinger til indtægt for sagen. Olaf Poulsen holdt oplæsninger rundt omkring i landet, malere skænkede billeder til bortlodning, så den af Soransk Samfund nedsatte komité så sig i stand til at købe gården og opretholde »Enkesædet«. Gården blev igen restaureret - denne gang under ledelse af arkitekten, professoren og soraneren *Martin Nyrop* (1849-1921), og der blev indrettet mindestuer for Ludvig Holberg i gårdens midterfløj, i videst muligt omfang således som stuerne så ud, da Holberg selv beboede dem i somrene 1745-53.

Tidens tand gnavede videre, og i begyndelsen af 1970'erne var det klart, at gården igen trængte til en hovedindsats. Og under forsæde af sin daværende formand, soraneren, direktør *Aage Kann Rasmussen*, gik bestyrelsen i gang med denne opgave, som lykkedes næsten til fuldkommenhed. Tersløsegaard står i dag så smuk som nogensinde ved hjælp af bidrag fra mange fonde, som ialt skaffede ca. kr. 3.000.000,00.

Problemet i dag

Problemet for bestyrelsen er imidlertid i dag, at det er vanskeligt at skaffe midler fra fonde til den almindelige daglige drift. Det er meget lettere at skaffe sådanne midler til store påtrængende opgaver, f.ex. til restaurering. Direktør *Christian R. Hunderup*, som er medlem af Tersløsegaard's bestyrelse, har derfor foreslået, at der skal oprettes en »venneforening«, der skal hedde: DEN HOLBERGSKE STIFTELSE TERSLØSEGAARD'S VENNER. Venneforeningens formål skal være at formidle økonomisk og anden støtte til Tersløsegaard. Det foreslås, at den ordinære generalforsamling afholdes hvert år på Grundlovsdag kl. 14,00 på Tersløsegaard uden yderligere varsel til medlemmerne. Foreningen skal til sin bestyrelse vælge et medlem, som skal være formand, og det foreslås, at dette bestyrelsesmedlem også får fast sæde i DEN HOLBERGSKE STIFTELSE TERSLØSEGAARD'S bestyrelse. Det årlige kontingent foreslås at være kr. 100,00.

Der indkaldes til stiftende generalforsamling på Tersløsegaard på Grundlovsdag, den 5. juni 1992 kl. 14,00.

Da det naturligvis ikke er alle, der er interesserede i Tersløsegaard, som også er i stand til at komme på generalforsamlingen, vil man med et brev til undertegnede

kunne indmelde sig i foreningen, og jeg håber at høre fra rigtig mange af modtagerne af dette blad.

Vi har som soranere et særligt ansvar for fader Holbergs bolig. Hvis vi løfter i flok kan vi let holde hans hus i forbilledlig stand.

*O. Linnemann-Schmidt,
Advokatgården,
Torvet 4, 4180 Sorø.*

Tillæg til fundats for Stiftelsen Sorø Akademi

I tilslutning til fundats af 31. maj 1586 med senere ændringer og tilføjelser, senest af 21. maj 1973, oprettes følgende fundatstillæg:

§ 1.

Stiftelsen Sorø Akademi er en fond med hjemsted i Københavns kommune.

§ 2.

Stiftelsens hovedformål er at drive Sorø Akademis Skole samt at varetage Stiftelsens forpligtelser som ejer af Sorø Kirke og de dertil hørende to kirkegårde.

I forbindelse hermed påhviler det Stiftelsen

at drive Akademihaven, Idrætsanlægget og Sorø Akademis Bibliotek m.v.

at vedligeholde og bevare Stiftelsens fredede og bevaringsværdige bygninger, herunder bygninger til eller forbeholdt særlige formål.

at sikre helheden af Akademihaven og de omgivende naturområder m.v.

at bevare godset som en samlet ejendom og som et led i det omgivende miljø, og

at værne om stedets særpræg og om de historiske og kulturelle minder.

Stiftelsen kan for at fremme disse formål yde støtte til institutioner og foreninger m.v.

§ 3.

I henhold til aftale af 1. januar 1960 (Bestemmelser om Stiftelsen Sorø Akademi) drives Sorø Akademis Skole for tiden af staten.

SAAB
Oldtimers
Specialbiler

SAAB 96 og 99
totalrenoveres
og
sælges med garanti

NIELS THIELE
Automobiler
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

Såfremt driftsforholdene tillader det, kan Stiftelsen beslutte at lade skolen overgå til privat drift med statstilskud efter de derom gældende regler, for tiden lovbe- kendtgørelse nr. 659 af 25. oktober 1988 jf. lov nr. 411 af 6. juli 1991. Stiftelsen kan i stedet beslutte at lade skolen drive som amtskommunalt gymnasium, så- fremt en tilfredsstillende aftale herom kan indgås.

§ 4.

Stiftelsen ledes af en bestyrelse på fem personer, hvoraf de fire udpeges af besty- relsen for fem år ad gangen og skal bl.a. repræsentere erhvervsmæssig erfaring med hensyn til skov- og godsdrift samt ejendoms- og formueforvaltning.

Endvidere bør et medlem være en frem- trædende jurist, f.eks. en højesteretsdom- mer.

Rektor for Sorø Akademis Skole er født medlem af bestyrelsen.

Der kan tillægges bestyrelsens medlem- mer honorar i overensstemmelse med gældende regler, for tiden lov om er- hvervsdrivende fonde § 19.

§ 5.

Bestyrelsen konstituerer sig selv og fast- sætter selv sin forretningsorden.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når et flertal af medlemmerne er til stede. Be- slutningen om ophævelse, ændring eller tilføjelser til nærværende fundatstillæg kan dog kun træffes, når samtlige besty- relsesmedlemmer er til stede.

Bestyrelsens afgørelser træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er for- mandens stemme udslagsgivende.

§ 6.

Bestyrelsen har den overordnede ledelse af Stiftelsen og er ansvarlig for forvaltning- en af Stiftelsens midler, herunder gods- og skovdriften.

§ 7.

Bestyrelsen ansætter og afskediger en di- rektør (administrator), der skal varetage den samlede ledelse af Stiftelsens daglige virksomhed. I overensstemmelse med

hidtil gældende fundats er administrator beskikket af Undervisningsministeriet til udgangen af 1992.

§ 8.

Bestyrelsen tegnes af formanden og direk- tøren i forening eller af den samlede be- styrelse.

§ 9.

Stiftelsens regnskabsår er kalenderåret.

Stiftelsens regnskaber revideres af Rigs- revisionen eller af en statsautoriseret eller registreret revisor og skal indsendes til fondsmyndighedernes godkendelse senest 6 måneder efter regnskabets udløb.

§ 10.

Fundatstillægget træder i kraft den 1. jan- uar 1992.

Tillæg til fundats for Stiftelsen Sorø Akademi, kgl. konfirmeret den 21. maj 1973, ophæves samtidig med, at dette fundatstillæg træder i kraft den 1. januar 1992.

Stiftelsen Sorø Akademi, den 20. janu- ar 1992.

Vilhelm Bruun de Neergaard

Erling Kristensen Niels Thye

Runde fødselsdage i maj 1992

1. Inspektør Børge Beyer, 60 år (R 49), Tagensvej 27, 2.tv., lejl. 12, 2200 København N.
2. Fru Ellen Elisabeth Uldall, 50 år (S 62), Skovlodden 17, 2840 Holte.
5. Eksp.sekr. Bruno Grausen, 60 år (S 50), Callunavej 10, 3450 Allerød.
5. Direktør Ove Mørck, 70 år (R 39), Hovsmedevej 1, 3400 Hillerød.
7. Lektor, cand.mag. Chr. Balslev, 80 år (S 30), Blåbærvej 1, 5260 Hjalles- se.
7. Sygeplejerske Jytte Pedersen, 70 år (S 41), Skolebakken 95, 2830 Virum.
8. Hans Chr. Kirk Lilleør, 50 år (S 61), ukendt adresse.

9. Kontorchef Jens Vilh. Dahlerup, 70 år (S 41), Søterrassen 9, 2840 Holte.
10. Læge Ole Stubsgaard, 60 år (S 50), S450 46 Hunnobostrand, Sverige.
12. Lærer Margit Lykke Jochumsen, 50 år (S 61), Kongelysvej 12, 3600 Frederikssund.
12. Kommunaldirektør Anton Emil Strarup, 85 år (S 25), Themstrupvej 40, 4690 Haslev.
16. Læge Gert Jensen, 70 år (S 41), Herluf Trollesgade 7B, 8200 Århus N.
16. Direktør Ebbe Nybroe, 80 år (S 31), Kvædevej 57, 2830 Virum.
18. Billedhugger, proprietær Per Linne-mann-Schmidt, 80 år (R 29), Fru Ingesvej 4, 4180 Sorø.
18. Hans Henning Schuster Pedersen, 50 år (S 36), Nester Allé 9, 1., 9500 Høbro.
18. Korrespondent Ellen Wedel, 70 år (S 40), Rådmand Steins Allé 17, st.th., 2000 Frederiksberg.
19. Fuldmægtig Emil Brandt, 90 år (S 20), Lindevangen 32, 2830 Virum.
19. Landmand Svend Aage Kjelskov Jørgensen, 50 år (56), Charlotteager 253, 2640 Hedehusene.
20. Lrs. N. Chr. Tyndeskov, 75 år (S 35), Frydendalsvej 10, 1809 Frederiksberg C.
22. Forsikringsagent Ole Amdrup Laur-sen, 50 år (R 59), Kristinelund, Gan-løse Ore, 3520 Farum.
23. Overassistent Palle Kjær, 60 år (R 49), Søndermarken 34, 1.th., 3060 Espergærde.
24. Dyrslæge Frode Andersen, 80 år (S 30), Nørrebyvej 2, 4791 Borre.
25. Fhv. borgmester Svend Åge Hasle, 75 år (S 36), Anemonevej 19, 4600 Køge.
26. Salgschef Steen Johansen, 50 år (R 59), Præstejorden 11, 2850 Nærum.
26. Direktør David van Wyhe, 75 år (R 33), Sierrezuela 126, Fuengirola, Malaga, Spanien.
27. Direktør Ole Sevel, 70 år (S 40), The Barn Hidcote Boyce, Nr. Chipping Campden, Glos GL 55 6 LX, Eng
29. Prof. dr.phil. Justus Hartnack, 80 år (S 30), Woodstock Close, Flat 16 Ox-ford OX 8 DB, England.
30. Direktør Søren Raaschou, 70 år (37), Haga 167, S 260 90 Båstad, Sverige.

Rettelse til Runde Fødselsdage april 92

24. april *Lykke Hansen*, født Poulsen g.m. handelsråd Karsten Hansen, 8 rue Edouard Fournier T75 016, Paris.

Soranske dødsfald

ALFRED PETER PETERSEN (S 31)

8. april 1912 – 26. juli 1988

SVEN GERNER WESTERBJERG

ANDERSEN (R 45)

18. juni 1929 – 1. april 1992

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:

Formanden, borgmester Ib Juul

Herlev Rådhus, Bygaden 90

2730 Herlev

Telefon 44 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig

Kongebrovej 28

4180 Sorø

53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang

Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.

Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø

Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

02079

1070

00

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50
2830 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
53 41 11 22

– *Stedet vi mødes***HOTEL POSTGÅRDEN**

Leslie Christensen

Telf. 53 63 22 22

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

Steen Harrsen
advokat (H)

Michael Abel
advokat (L)

Jens Klokhøj
advokat (L)

Finn Jørgensen
advokat (L)

Palle Andersen
advokat (H)

Advokatcentret
Havnepladsen 6
4300 Holbæk
Tel. 53 43 44 45
Fax 53 43 01 12
Giro 3 03 81 81

ADVOKAT

CENTRET